

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.2.1](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.2.1)

УДК 35.072:659.3/4:005.34

*О. А. Рачинська,
завідувач сектору координації ТАІЕХ відділу управління проектами,
Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу
ORCID: [0000-0003-0974-0534](https://orcid.org/0000-0003-0974-0534)*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

*Olena Rachynska
Head of the TAIEX Coordination Sector, Project Management Department,
Center for Adaptation of the Civil Service to the Standards of the European Union*

MODERN APPROACHES IN ORGANIZING OF COMMUNICATIVE INTERACTION IN THE PUBLIC ADMINISTRATION SPHERE

Акцентовано увагу на розумінні громадянського суспільства як інституційної структури, яка відображає певний тип комунікативної взаємодії між державою та громадянином. Відповідно, здійснено аналіз інформаційно-комунікаційного аспекту сучасних системних підходів в організації державного управління особлива роль її особливостей реалізації комунікативної взаємодії у сфері публічного управління.

Узагальнено характерні ознаки публічного управління як нової моделі організації державного управління в Україні. Аналізуючи поступальний процес розвитку поглядів на комунікативний процес в системі державного управління, встановлено, що характеристика державної комунікації, як односпрямованого процесу впливу комунікатора на аудиторію, змінилася акцентуванням уваги на зворотний зв'язок, який надає політичній системі стійкість існування і ефективність розвитку. Доведено, що публічне управління виступає складним та багатоплановим утворенням, основою якого є концепція, що впливає із тісного взаємозв'язку політики і права, управління й влади, політичної системи та суспільства загалом, а також взаємодії суспільства з різними елементами соціальної системи.

The problem statement. Communicative policy, designed to provide democratic forms of interaction between government authorities and the public, is the strategically important element in the modern conditions of social development and optimization of the functioning of national systems of public administration. The emphasis should be on the understanding of civil society as an institutional structure that reflects a certain type of communicative interaction between the state and a citizen.

The purpose of the article is the analysis of the information and communication aspect of modern system approaches in the organization of public administration, a special role and features of the implementation of communicative interaction in the public administration sphere.

The main content of the article. Characteristic features of the public administration as a new model of organization of public administration in Ukraine was generalized. Analyzing the progressive process of developing the views on the communicative process in the public administration system, it was established that the characterization of state communication as a unidirectional process of communicator influence on the audience has been replaced by an emphasis on feedback, which gives the political system the sustainability and developmental efficiency.

Communication became understood as the most important function of any system. Ultimately, researchers concluded that any social system (including the political one) is a product of human interaction, based on the achievement of mutual understanding and consent that becomes possible, first of all, as a result of communicative interaction.

It was established that among the modern system approaches in the organization of public administration a special role is assigned to information and communication aspects. The concept of systems with information feedbacks is important for building a public administration model. Dialogue communications with the state can be considered as the most demanded management tool. Conclusions. Public administration is a complex and multifaceted form. Its basis is a concept that follows from the close relationship between politics and law, governance and power, political system and society as a whole as well as interaction of society with various elements of the social system. At the same time, communicative activity is considered as a component of everyday activities and as an outwardly directed work that requires its own rules and also has to be assessed in a certain way. Through the public administration system, a system of relations is formed. This system is aimed at the realization of the values of society, the achievement of the goals of public policy as well as the creation of a competitive state, the determining characteristics of which are the rule of law and developed legal culture, balanced representative democracy, strong self-governance, disciplined and mobile state management.

Ключові слова: комунікативна політика, громадськість, державні комунікації, модель, відкритість, громадська думка.

Key words: communicative policy, public, state communications, model, openness, public opinion.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Вибір Європейського вектору розвитку для України означає рух у напрямку європейської цивілізаційної моделі, що передбачає складний демократичний перехід до політично організованого, відповідального суспільства нової якості, в якому поступово підвищується рівень ділової активності та політичної участі громадян, забезпечення їхніх прав і свобод, формується нова структура соціального простору. Всі ці якісні зміни у структурі та змісті громадянського суспільства неминуче детермінують зміни у формі та змісті держави, особливо в системі державного управління, що передбачає, насамперед, докорінну зміну формату спілкування держави та громадян. І підґрунтям такого нового “формату” має стати формування ефективної та результативної системи публічного управління, адекватної українським реаліям і світовим тенденціям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Одне із базових визначень публічного управління запропоновано американським ученим *Дж.Шавріцом* у Міжнародній енциклопедії державної політики та адміністрування: ‘Публічне управління – це галузь практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне забезпечення, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом, та оцінка ефективності’ [7].

Разом з тим, професор *С.Чернов* визначає публічне управління як організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її впорядкування, збереження чи перетворення, базуючись на владній силі, яка обмежує дієвий суспільний контроль [17]. Тобто, публічне управління – це, насамперед, управління людьми. Також слід акцентувати увагу на дослідженнях *Дж.Пріфінер* та *Р.Прістюс*, які вважають, що публічне управління – це управління організацією та напрямком людських і матеріальних ресурсів для досягнення бажаних цілей [18]; *Н.Аврамчикової*, яка визначає публічне управління як “... вплив суб'єкта, що володіє публічною владою, на об'єкт з метою будь-яких суспільних інтересів” [1]. При цьому, *А.Волков* трактує публічне управління як владу, відкрити народу та його інтересам, публічну за характером, що здатна залучати до управління широкі верстви населення [6].

Таким чином, відповідно до окремих теорій публічного управління, діяльність уряду та неприбуткових організацій у деяких важливих питаннях є подібною до діяльності установ приватного сектора. Таким чином, одні й ті управлінські інструменти, що максимізують ефективність та результативність роботи, можуть використовуватись як у приватному, так і у публічному секторі.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. У сучасних умовах суспільного розвитку й оптимізації функціонування національних систем державного управління стратегічно важливим елементом стає комунікативна політика, покликана забезпечити демократичні форми взаємодії органів державної влади та громадськості. Щодо цього слід акцентувати увагу на розумінні громадянського суспільства як інституційної структури, яка відображає певний тип комунікативної

взаємодії між державою та громадянином. Така взаємодія є можливою лише за умови дискурсивних відносин суб'єктів державного управління, тобто в умовах розвитку самого громадянського суспільства.

Тенденції, які ми спостерігаємо за допомогою моніторингу в сфері комунікативних відносин, і ступінь впливу на них глобального і цілком революційного за характером росту комунікаційних мереж дають в сукупності право говорити не тільки про заявлену нами нову комунікативну парадигму.

Констатувати це було б недостатньо, адже існує звичне переконання, що нинішнє інформаційне суспільство джерелом свого розвитку і в подальшому передбачає «збільшення, прискорення і глобалізацію комунікацій» [13].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є здійснення аналізу інформаційно-комунікаційного аспекту сучасних системних підходів в організації державного управління особлива роль й особливостей реалізації комунікативної взаємодії у сфері публічного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Процес формування публічного управління, що відповідає викликам сучасності, є складним завданням, що постає перед усім суспільством та вимагає визначення методології як системи знань про метод, під яким зазвичай розуміється сукупність практичних або розумових прийомів, кроків та інструкцій, дотримання яких забезпечує досягнення бажаних результатів [16] і виступає основою діяльності, яка об'єднує компетентності, знання принципів, підходів, методів та інструментів діяльності.

Узагальнено характерні ознаки публічного управління як нової моделі організації державного управління в Україні (табл. 1).

Таблиця 1.

Характерні ознаки публічного управління як нової моделі організації державного управління в Україні

Ознака	Публічне управління
Тип цивілізації	“Солідаристична” цивілізація
Тип формації	Змішана формація
Тип держави	Демократична правова соціальна держава
Місія ПУ	Реалізація цінностей суспільства (політичних рішень та впроваджень у життя положень Конституції та законів України)
Цілі ПУ	Створення, підтримка і забезпечення умов для належного економічного добробуту та позитивного розвитку добробуту громадян, суспільства (і його соціальних груп) і країни загалом; забезпечення та реалізація імперативів соціальної держави, зокрема надання (перерозподіл) благ і надання якісних публічних послуг; гарантування, охорона і захист прав та свобод людини і громадянина; створення умов для комфортності конфесій у публічному просторі; реалізація, забезпечення, охорона та захист правопорядку і громадського порядку, боротьба зі злочинністю та її профілактика; реалізація та забезпечення функціонування і відтворення національного публічного порядку; легітимне самовідтворення системи публічної влади і ПУ, забезпечення підзвітності діяльності органів публічної влади та можливості участі громадян держави в процесі прийняття політичних рішень; забезпечення цілісності системи публічної влади, належної функціональності, продуктивності та ефективності діяльності по здійсненню ПУ, а також ефективне управління публічними фінансами, майном і іншими ресурсами; охорона та оборона держави від зовнішніх загроз, забезпечення державної безпеки тощо
Суб'єкти ПУ	Громадянське суспільство, недержавні організації та їхні органи), органи державної влади
Специф. елемент ПУ	Населення країни як визначальна складова серед суб'єктів публічного управління
Об'єкт ПУ	Політична, господарська, соціальна, культурна (духовна) та інші найважливіші сфери суспільного життя
Рівні ПУ	Міжнародний; державний; регіональний; місцевий; корпоративний
Засади ПУ	Забезпечує взаємодію інтересів держави та народу; опирається на державну владу, підкріплюється та забезпечується нею; залучення суспільства до участі в соціально-економічному та громадському, суспільному та політичному процесах; поширюється на все суспільство і за його межі у сфері проведення міжнародної політики; держава наділяє публічне управління системною якістю; здійснюється в межах панування верховенства права, завдяки законодавчо відрегульованому і практично діючому механізму контролю суспільства над усіма органами державної влади та місцевого самоврядування; публічне управління діє системно, поєднуючи функціонування таких структур, як механізм держави, державний апарат, державну службу і публічні прояви суспільства
Принципи ПУ	Верховенство закону; перманентність; транспарентність; рівність всіх перед Законом і судом; ефективність; підзвітність і підконтрольність; демократичність; соціальність; світськість
Види ПУ	Втручальне; сприятливе; забезпечувальне; делеговане; виконавче; розпорядче

Результативність і ефективність ПУ	Висока ефективність, тобто продуктивність, якість, ресурсозбереження та здатність розвиватися в умовах глобалізації
Спрямування публічної політики	Рекомендаційний спрямування політики спільнотам, інститутам, суспільним сферам, що є самостійними (тобто вільними і відповідальними)

Джерело: [14]

Слід зазначити, що визначальними та специфічними серед суб'єктів публічного управління є населення країни (носієм влади залишається народ) та групи інтересів, оскільки в умовах "солідаристичної" цивілізації та змішаної формації саме вони визначають, стверджують, контролюють та оцінюють прямим або представницьким способами [14]:

- цілі суб'єктів громадянського суспільства, зокрема органів публічного управління, стратегічні програмні рішення з їх досягнення;
- шляхи задоволення потреб колективу та вирішення суспільно значущих поточних проблем;
- результативність і ефективність публічного управління.

На сучасному етапі розвитку України до найактуальніших завдань належать питання залучення громадськості до процесу прийняття рішень і, як результат цього, досягнення ефективності та прозорості діяльності органів публічної влади. В Україні процес прийняття рішень ще не є дійсно прозорим, а діяльність влади не завжди зрозуміла для населення. Закритість влади від громадськості, особливо при прийнятті управлінських рішень є суттєвим гальмівним фактором на шляху демократичних перетворень. Сучасне законодавство України надає певні можливості для взаємодії органів публічної влади з громадськістю, але технології та методи цієї взаємодії ще потребують свого впровадження та вдосконалення.

Сьогодні потрібно, остаточно усвідомивши реальну появу нової парадигми комунікативної взаємодії, не менш виразно відмовитися від стереотипів управлінського мислення і починати освоювати методологію того креативного рівня, коли ні суспільство (масова свідомість), ні влада (керівна свідомість) не бояться зближення своїх інтересів і розуміють невідворотність зростаючої разом з масштабом комунікацій громадської участі в справах держави і кожної з його підконтрольних сфер. Поки суспільство як і раніше визнає за легітимною владою можливість шукати (імітувати) соціальний компроміс при наявності в країні перманентної соціальної несправедливості, а влада в обмін погоджується давати громадянам частку соціального контролю, щоб розділити з ними свою ж відповідальність за постійне спізнення в інформуванні громадськості про поточний стан справ у державі.

Взаємодія органів державного управління з громадськістю є необхідною умовою їх ефективною та прозорою діяльністю. Сучасна світова практика свідчить, що тільки при постійній взаємодії органів публічної влади з громадськістю вони можуть якісно виконувати свої функції.

На думку української дослідниці *О.Крутії*, державне управління як система суспільних відносин існує в різних формах взаємодії влади та громадськості. Традиційним є встановлення зворотного зв'язку між суспільством і владою через загальне виборче право, що реалізується завдяки парламентському механізму. Однак на сучасному етапі суспільного розвитку вказана форма взаємодії, яка активно застосовувалася починаючи ще з XIX ст., вже не задовольняє вимог суспільства як у світі в цілому, так і в Україні, зокрема [12, с. 9].

Як зазначається в Енциклопедичному словнику з державного управління, "відкритість влади – прозорість (*transparency*), тобто перебування під публічним контролем; доступність (*accessibility*) кожному у будь-який час, всюди; чутливість до нових ідей та вимог, готовність оперативно реагувати (*responsiveness*). Забезпечення інформаційної відкритості влади є двостороннім процесом. З одного боку, її запорукою є існування суспільного запиту на отримання об'єктивної та вичерпної інформації про діяльність владних органів, активна позиція громадянського суспільства щодо державної влади. З другого боку, рівень відкритості визначається реальною діяльністю конкретних органів державної влади з метою якомога кращого інформування громадськості про свою роботу, одним з чинників чого є бажання влади легітимізувати себе" [9, с. 92].

Відкритість державної влади є важливою умовою демократизації держави, становлення громадянського суспільства, основою утвердження демократичних норм і правил у відносинах органів влади та громадськості. При цьому слід мати на увазі, що інституалізація демократії вимагає серйозної наукової роботи а також створення таких умов діяльності органів державної влади, при яких вони будуть мати можливості (організаційні та професійні) здійснювати ефективну комунікацію з громадськістю. При цьому слід мати на увазі, що даний аспект комунікативної взаємодії влади і суспільства, спрямований на формування постійного конструктивного діалогу з метою забезпечення легітимності існуючого порядку і надання йому стабільності, практично не досліджений.

Взаємини в системі "керуючі – керовані" активно обговорювалися в ході дискусій про громадянське суспільство, які в 90-х роках XX століття знову активізувалися на хвилі демократичних перетворень в колишніх соціалістичних країнах. Все це говорить про досить високий інтерес до проблеми побудови діалогу між владою і суспільством, а також його інформаційної складової [2].

Аналізуючи поступальний процес розвитку поглядів на комунікативний процес в системі державного управління, можна констатувати, що розгляд державної комунікації, як односпрямованого процесу впливу комунікатора на аудиторію за допомогою різних засобів, змінилося акцентуванням уваги на зворотний зв'язок, аналіз якої надає політичній системі стійкість існування і ефективність розвитку. Комунікація стала розумітися

як найважливіша функція будь-якої системи. І в кінцевому підсумку, дослідники прийшли до висновку про те, що будь-яка соціальна система (і політична в тому числі) є продуктом людської взаємодії, заснованого на досягненні взаєморозуміння і згоди, що стає можливим, в першу чергу, в результаті комунікативної взаємодії.

На сьогодні в Україні існує проблема, яка полягає в тому, що громадська думка недостатньо врахована, та недостатньо вивчається органами публічної влади, при цьому під вивченням громадської думки ми розуміємо таке: “це – опосередкована форма консультацій органів державної влади з громадськістю щодо формування та реалізації державної політики. Вивчення громадської думки здійснюється шляхом: проведення соціологічних досліджень та спостережень (опитування, анкетування, контент-аналіз інформаційних матеріалів, фокус-групи); запровадження спеціальних рубрик у друкованих та електронних ЗМІ; проведення експрес-аналізу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у пресі, на радіо, телебаченні для визначення позиції різних соціальних груп; опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян зауважень і пропозицій; проведення аналізу цільової інформації, що надходить до спеціальних скриньок. Результати вивчення громадської думки враховуються органами державної влади під час прийняття рішень та їх подальшої реалізації” [9, с. 83].

Слід підкреслити, що державно-управлінські рішення не завжди відповідають проблемам та очікуванням громадян. Нерідко останні намагаються впливати на процес державного управління, але більшість таких спроб є невдалими. Під впливом доволі негативного стереотипу складається оцінка громадянами України діяльності органів публічної влади. Від якості управлінських рішень, що приймають державні службовці, часто залежить не тільки ефективність і результативність відповідної державної політики, але й рівень життя населення, здоров'я і добробут громадян.

Для того, щоб державне управління здійснювалось ефективно, важливо розуміти концептуальні засади становлення та подальшого розвитку інформаційного суспільства. З перших згадок про постіндустріальне суспільство зарубіжні дослідники в контексті нових умов функціонування та розвитку світового порядку відводили системі “влада-народ” особливе значення, наголошуючи на впровадженні відмінних моделей їх взаємодії.

Відаючи належне проведеним вітчизняними і зарубіжними науковцями дослідженням, слід зазначити, що в умовах швидкоплинних процесів глобалізації та розвитку інформаційного суспільства, великої недовіри різних соціальних спільнот до органів публічної влади виникає потреба в розробці нових механізмів взаємодії між державою та громадськістю, які б враховували як сучасні світові тенденції, так і українські реалії [4].

Серед сучасних системних підходів в організації державного управління особлива роль відводиться інформаційно-комунікаційним аспектам. Вважається, що для побудови моделі державного управління важливою є концепція систем з інформаційним зворотним зв'язком. Цей підхід демонструє динаміку перетворення інформації на рішення, які, у свою чергу, стають діями. Необхідно приділяти більше уваги їх взаємозв'язкам, а не окремим частинам як таким. У такому розумінні комунікація, вірогідно, розглядається як засіб, за допомогою якого в єдине ціле поєднується організаційна діяльність, модифікується поведінка, здійснюються зміни, інформація набуває ефективності, реалізуються цілі” [8].

В рамках довгострокових політичних програм, вважає *Е.Коханов* [10], з'являються умови для успішного застосування діалогових технологій. Час “коротких” кампаній пройшов. У період становлення нових інститутів виборності в Україні виборець став більш постійним в своєму виборі, більш захищеним від одноманітних, часто повторюваних методів концентрованого і односпрямованого комунікативного впливу. На протигагу цьому ефективність діалогових технологій в сучасних комунікаціях полягає в їх точності, тобто попаданні в точку перетину вимог ситуації і всіх її учасників. Така точність недосяжна, якщо використовувати колишні алгоритми. Вона вимагає перш за все “схоплювання” суті розвивається процесу.

На сьогоднішній день в країні формується громадянське суспільство з усіма його похідними – найбільш сутнісна сторона цього процесу. З огляду на це, діалогові комунікації з державою без жодного перебільшення можуть розглядатися в якості найбільш затребуваного управлінського інструменту. Однак при цьому слід враховувати, що є тут певні обмеження і навіть небезпеки, які не можна в рівній мірі ні ігнорувати, ні абсолютизувати, прагнучи прогнозувати і моделювати розвиток комунікативних відносин.

Не в останню чергу боятися треба надлишку технологічності в системі управління суспільством і державою. Будь-яка організованість, як відомо, легко переходить в заорганізованість, а будь-яка інформованість в якийсь момент може стати нав'язливою і перетворити переробку інформації в самоціль.

У трансформаційних суспільствах комунікативна взаємодія між органами державної влади та громадськістю обмежується виключно зверненнями та скаргами. Саме тому при органах державної влади та місцевого самоврядування існують спеціальні служби щодо роботи зі скаргами та зверненнями, які забезпечують налагодження зворотного зв'язку з громадськістю. Слід також зазначити і той факт, що в сучасних умовах “перетворення громадянського суспільства ініціюються виключно згори і відбуваються більше в інтересах держави, ніж громадянина” [15].

Це позбавляє громадянське суспільство потенціалу власного розвитку, оскільки за таких умов воно перебуває під протекторатом держави, а відтак воно не має можливості захиститися від бюрократичного свавілля та олігархічного тиску, що й надалі ігноруватиме принцип справедливого розподілу суспільних благ, отримання належного добробуту та прав на самореалізацію. Це свідчить про те, що громадяни потребують більш досконалих комунікативних механізмів взаємодії з органами державної влади, які б забезпечили досягнення позитивного комунікативного ефекту. Такий ефект, на нашу думку, є можливим лише за умови розвитку комунікативних відносин між органами державної влади та громадськістю, що забезпечило б

двосторонній взаємовплив: органів державної влади на громадськість та громадськості на органи державної влади.

Аналізуючи громадянське суспільство як проблему комунікативної взаємодії, *В.Аршинов і Н.Савичева* виокремлюють наступні рівні комунікативних відносин (рис. 1).

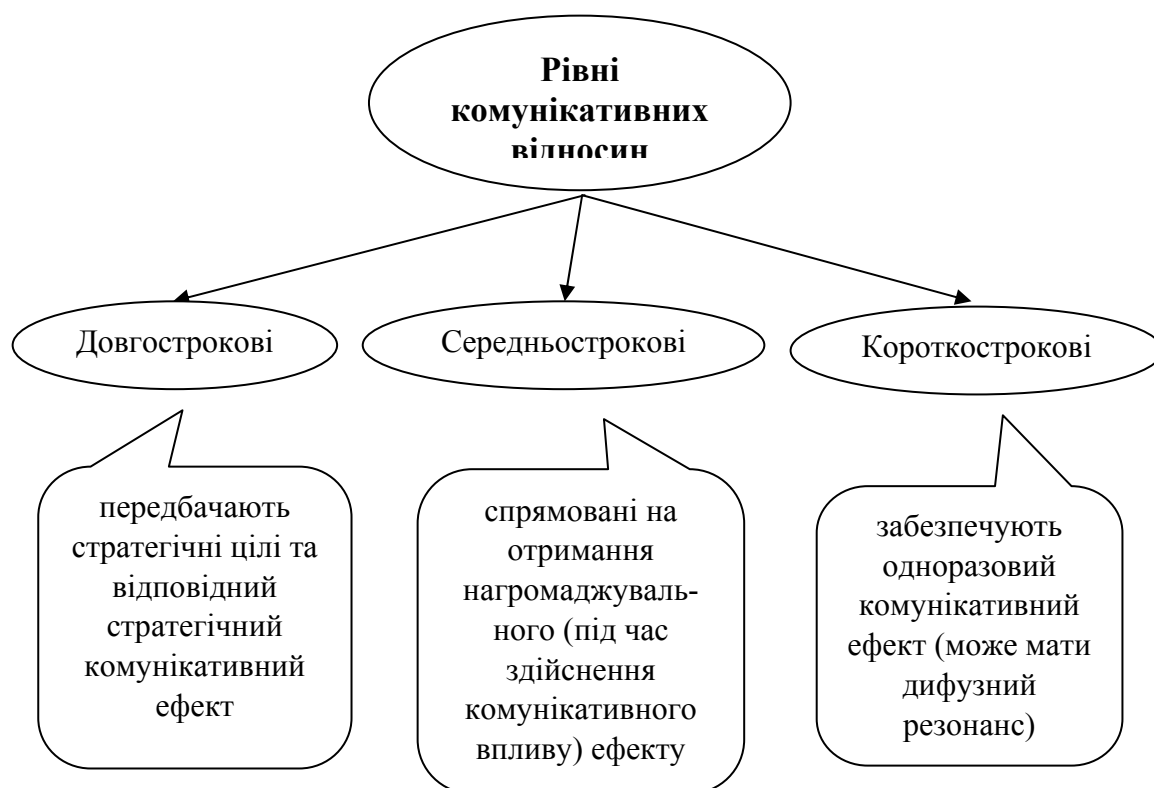

Рис. 2. Рівні комунікативних відносин

Джерело: [3, с. 304]

На думку вчених, для кожного з цих рівнів з урахуванням особливостей комунікації формуються два види комунікативної взаємодії. З одного боку, це взаємодія, спрямована на формуючі та керуючі акти, а з іншого - різні модифікації досягнення зворотного зв'язку між органами державної влади та громадськістю в будь-якій комунікативній формі. У другому випадку йдеться про такі типові форми комунікативної взаємодії, які могли б посилити комунікативні відносини, створивши тим самим більш об'єктивні передумови для активної участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. Це також підтверджує ефективність нової парадигми, відповідно до якої лише людина (завдяки ефективній комунікативній взаємодії з органами державної влади) є для влади основним критерієм суспільних перетворень. Завдяки цьому "людина вільна бажати та визначати свою власну публічну та приватну діяльність, ставши членом громадського суспільства, вона стає пайовиком його влади, здобуваючи тим самим право та обов'язок брати участь у процесах цього співтовариства" [3, с. 317].

Варто також зазначити на окремому підході щодо класифікації рівнів комунікативної взаємодії *В.Буренко*, який виділяє такі три основні: *суспільний* (характеризує відносини між суб'єктами суспільної та політичної діяльності), *публічний* (асоціативний) (характеризує відносини між громадськими організаціями, союзами, виробничими структурами та іншими колективами, яким притаманні комунікативні зв'язки) та *особистий* (характерний для малих груп та реалізації приватних інтересів). На думку дослідника, на всіх цих рівнях "влада інституціалізується, оформляється в спеціалізовані структури (апарат влади) та посади в установленій ієрархії посад" [5, с. 204].

Підсумовуючи вищесказане можемо зазначити, що публічне управління виступає складним та багатоплановим утворенням, основою якого є концепція, що впливає із тісного взаємозв'язку політики і права, управління й влади, політичної системи та суспільства загалом, а також взаємодії суспільства з різними елементами соціальної системи. Комунікативна діяльність розглядається при цьому і як складова повсякденної діяльності, і як зовнішньо спрямована робота, що вимагає своїх правил і також має певним чином оцінюватися. При цьому, необхідно враховувати, що комунікативна діяльність спрямована на взаємодію, побудовану певним чином. Отже, не тільки самі відносини породжують необхідність комунікативної діяльності, але і спрямована комунікативна діяльність може породжувати формування і розвиток тих чи інших відносин. Разом з тим, слід зазначити, що сучасний розвиток демократії в Україні вимагає вдосконалення механізмів взаємодії громадян і держави, її методів та форм.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, проведені дослідження засвідчили, що через систему публічного управління формується солідарність між суспільством країни та державою як системою відносин, спрямованих на реалізацію цінностей суспільства, досягнення цілей публічної політики, а також створення конкурентоспроможної держави, визначальними характеристиками якої є верховенство права і розвинена правова культура, збалансована представницька демократія, сильне самоврядування, дисциплінований і мобільний державний менеджмент. У контексті активізації формування громадянського суспільства в Україні найактуальнішими питаннями сьогодення є налагодження ефективної взаємодії між владою та суспільством, створення дієвих механізмів цього процесу.

Список літератури.

1. Аврамчикова Н. Т. Государственное и муниципальное управление: учебное пособие / Н. Т. Аврамчикова, Сибирский государственный аэрокосмический университет, Красноярск, 2008. – 148 с.
2. Алексухина С. И. Формирование новых коммуникативных сообществ / С. И. Алексухина // Электронный журнал «Исследовать в России». – 2003. – С. 43–44.
3. Аршинов В. И. Гражданское общество как проблема коммуникативного действия / В. И. Аршинов, Н. Г. Савичева // Синергетическая парадигма. Человек и общество в условиях нестабильности. - М.: Прогресс-традиция, 2003. – С. 297–342.
4. Бажинова О. А. Взаємодія органів публічної влади з громадськістю як чинник демократизації державного управління / О. А. Бажинова // Державне будівництво. – 2011. – № 2.
5. Буренко В. И. Социальное регулирование политической власти: история идей и современные подходы / В. И. Буренко. – М.: Нац. ин-т бизнеса, 2001. – 195 с.
6. Волков А. М. Публичное управление недропользованием в России (современный период) / А. М. Волков // Правовая инициатива [Текст]. – 2013. – №7. – С. 15.
7. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministration Glossary>.
8. Драгомирецька Н. М. Теоретичний аналіз комунікативної діяльності державного службовця : [монографія] / Н. М. Драгомирецька – О.: Астропринт, 2005. – 280 с.
9. Енциклопедичний словник з державного управління / [уклад. Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.]. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
10. Коханов Е. Ф. Теоретические и методологические основы РК-деятельности (Социологический аспект): Монография / Е. Ф. Коханов. – М., 2004. – С. 177.
11. Крутій О. М. Комплексний механізм діалогової взаємодії органів влади і громадськості [Електронний ресурс] / О. М. Крутій. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/1/02.pdf>
12. Крутій О. М. Діалогова взаємодія органів державної влади та громадськості : [монографія] / О. М. Крутій. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2008. – 302 с.
13. Мюнх Р. Социологический анализ новой диалектики и динамики развития глобального информационного общества / Р. Мюнх // Социология на пороге XXI века: Основные направления исследований. – М., 1999. – С. 50.
14. Обушна Н. Публічне управління як нова модель організації державного управління в Україні: теоретичний аспект / Н. Обушна // Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 44. – С. 53–63.
15. Ревенко Т. В. Сутність і перспективи розвитку технологій соціальної реклами органів влади / Т. В. Ревенко // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 4. – С. 81–87.
16. Сурмін Ю. П. Методологічні аспекти реформування державного управління в Україні [Електронний ресурс] / Ю. П. Сурмін. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10syppduu.pdf>.
17. Чернов С. І. Текст лекцій з дисципліни “Публічне адміністрування” [Текст] / С. І. Чернов, С. О. Гайдученко; Харк нац. ун-т міськ госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2014. - С. 7.
18. Pfifner J.M., Presthus R. Public Administration. – New York: The Ronald Press Co., 1960. – P. 3.

References.

1. Avramchikova N.T. (2008), *Hosudarstvennoe i munitsypalnoe upravlenie : uchebnoe posobie* [State and municipal administration : study guide], Siberian State Aerospace University, Krasnoyarsk, Russia.
2. Aleksukhina S.I. (2003), “Formation of new communicative communities”, *Elektronnyi zhurnal “Issledovat v Rossii”*, pp. 43–44.
3. Arshynov V. I. and Savicheva N.H. (2003), “Civil society as a problem of communicative action”, *Sinerheticheskaia paradihma. Chelovek i obshchestvo v usloviakh nestabilnosti*, Prohress-traditsiia, Moscow, Russia, pp 297–342.
4. Bazhynova O.A. (2011), “Interconnection of the public authorities with the public as a factor in the democratization of the public administration”, *Derzhavne budivnytstvo*, vol. 2.
5. Burenko V.I. (2011), *Sotsialnoe rehulirovanie politicheskoi vlasti : istoriia idei i sovremennye podkhody* [Social regulation of political power : the history of ideas and modern approaches], National Institute of Business, Moscow, Russia.
6. Volkov A.M. (2013), “Public management of subsoil use in Russia (modern period)”, *Pravovaia initsiyativa*, vol. 7, p. 15.

7. Glossary of the United Nations Development Program (2018), available at: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>.
8. Drahomyretska N.M. (2005), *Teoretychnyi analiz komunikatyvnoi diialnosti derzhavnoho sluzhbovtsia : monohrafiia* [Theoretical analysis of the communicative activity of a civil servant : a monograph], Astroprint, Odesa, Ukraine.
9. Surmin Yu.P., Bakumenko V.D. and Mykhnenko A.M. (2010), *Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia* [Encyclopedic dictionary of public administration], National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
10. Kokhanov E.F. (2004), *Teoreticheskie i metodolohicheskie osnovy RK-deiatelnosti (sotsiologicheskii aspekt) : monohrafiia* [Theoretical and methodological foundations of the RK-activity (sociological aspect) : a monograph], Moscow, Russia.
11. Krutii O.M. (2010), “Comprehensive mechanism of dialogue between government authorities and the public”, *Derzhavne budivnytstvo*, vol. 1.
12. Krutii O.M. (2008), *Dialohova vzaiemodiia orhaniv derzhanoi vlady ta hromadskosti : monohrafiia* [Dialogue interaction between government authorities and the public : a monograph], Publishing House of the Kharkiv Regional Institute of Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine “Mahistr”, Kharkiv, Ukraine.
13. Munich R. (1999), “Sociological analysis of the new dialectic and the dynamics of the development of a global information society”, *Sociology on the threshold of the XXI century: the main directions of research*, Moscow, Russia.
14. Obushna N. (2015), “Public administration as a new model of organization of public administration in Ukraine: theoretical aspect”, *Zbirnyk naukovykh prats*, vol. 44, pp. 53 –63.
15. Revenko T.V. (2010), “The essence and prospects of the development of technologies of social advertising of the government authorities”, *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, vol. 4, pp. 81 –87.
16. Surmin Yu.P. *Metodolohichni aspekty reformuvannia derzhavnoho upravlinnia v Ukraini* [Methodological aspects of public administration reforming in Ukraine], available at: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10syppduu.pdf>.
17. Chernov S.I. and Haiduchenko S.O. (2014), *Tekst leksii z dystsypliny “Publichne administruvannia”* [The text of lectures on “Public Administration”], O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine.
18. Pfifner J. and Presthus R. (1960), *Public Administration*, The Ronald Press Co., New York, the USA.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2019 р.